

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ZAJĘĆ PRAKTYCZNO-TECHNICZNYCH (ZPT) NA POSZCZEGÓLNE OCENY

1. Założenia oceniania

Zajęcia praktyczno-techniczne mają przede wszystkim charakter praktyczny. Ocenianie służy rozpoznawaniu postępów ucznia w planowaniu i wykonywaniu działań technicznych, bezpiecznym posługiwaniu się materiałami, narzędziami i urządzeniami oraz rozwijaniu samodzielności, odpowiedzialności i kultury pracy.

Przy ocenianiu uwzględnia się w szczególności:

- przygotowanie i organizację stanowiska pracy;
- planowanie kolejnych etapów działania oraz realizację zadania zgodnie z instrukcją lub projektem;
- właściwy dobór i oszczędne gospodarowanie materiałami;
- prawidłowe i bezpieczne posługiwanie się narzędziami i urządzeniami;
- przestrzeganie zasad BHP i porządku na stanowisku pracy;
- wykonanie zadania praktycznego – zgodność z założeniami, funkcjonalność, dokładność i staranność adekwatną do możliwości ucznia;
- samodzielność oraz umiejętność korzystania z instruktażu i informacji zwrotnej;
- wysiłek, systematyczność, zaangażowanie i postęp ucznia;
- pomysłowość i poszukiwanie własnych rozwiązań;
- współpracę, podział zadań i odpowiedzialność podczas pracy zespołowej.

2. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena śródroczna i roczna wynika z całości osiągnięć ucznia. W ZPT szczególne znaczenie ma proces pracy: wysiłek, samodzielność, bezpieczeństwo, organizacja działania i postęp, a nie sam efekt wizualny wykonanej pracy.

Obszar	6 – celujący	5 – bardzo dobry	4 – dobry	3 – dostateczny	2 – dopuszczający	1 – niedostateczny
Planowanie i organizacja pracy	Samodzielnie planuje etapy pracy, przewiduje trudności, dobiera kolejność czynności i racjonalnie wykorzystuje czas.	Samodzielnie i prawidłowo planuje pracę oraz bardzo dobrze organizuje stanowisko.	Zazwyczaj prawidłowo planuje kolejność czynności i organizuje stanowisko; sporadycznie potrzebuje wskazówki.	Realizuje prosty plan działania, ale potrzebuje pomocy w ustalaniu kolejności czynności i organizacji pracy.	Podejmuje próbę organizacji pracy, lecz wymaga częstego instruktażu i przypominania kolejnych czynności.	Nie podejmuje działania lub mimo wsparcia nie potrafi zorganizować podstawowych czynności.
Dobór i gospodarowanie materiałami	Świadomie dobiera materiały do zadania, wykorzystuje je oszczędnie i potrafi uzasadnić swój wybór.	Samodzielnie i właściwie dobiera materiały oraz racjonalnie nimi gospodaruje.	Zazwyczaj prawidłowo dobiera materiały i stara się ograniczać ich straty.	Dobiera podstawowe materiały przy niewielkiej pomocy; zdarza mu się gospodarować nimi nieekonomicznie.	Wymaga znacznej pomocy przy doborze materiałów i sposobie ich wykorzystania.	Nie potrafi dobrać podstawowych materiałów nawet przy pomocy lub świadomie je marnuje mimo wskazówek.
Narzędzia i urządzenia	Sprawnie, świadomie i bezpiecznie dobiera oraz stosuje narzędzia i urządzenia; potrafi dobrać sposób pracy do zadania.	Samodzielnie i prawidłowo posługuje się odpowiednimi narzędziami i urządzeniami.	Zazwyczaj właściwie dobiera i stosuje narzędzia; drobne błędy koryguje po wskazówce.	Posługuje się podstawowymi narzędziami, lecz czasami potrzebuje pomocy lub instruktażu.	Korzysta z narzędzi wyłącznie przy częstym instruktażu i nadzorze.	Mimo instruktażu nie stosuje podstawowych zasad prawidłowego posługiwania się narzędziami lub urządzeniami.
Realizacja zadania praktycznego	Wykonuje zadanie samodzielnie, bardzo starannie i funkcjonalnie; twórczo rozwiązuje problemy i potrafi udoskonalić projekt.	Samodzielnie, dokładnie i zgodnie z założeniami wykonuje zadanie; efekt jest funkcjonalny i staranny.	Poprawnie wykonuje większość czynności; drobne błędy usuwa samodzielnie lub po wskazówce.	Wykonuje podstawowe elementy zadania; przy trudniejszych czynnościach potrzebuje pomocy.	Wykonuje najprostsze czynności i wymaga znacznego wsparcia, ale podejmuje pracę i dąży do jej ukończenia.	Nie wykonuje podstawowych czynności lub nie podejmuje zadania mimo zapewnionej pomocy i warunków do pracy.
BHP i porządek	Zawsze świadomie przestrzega zasad BHP, przewiduje zagrożenia, dba o siebie i innych oraz wzorowo organizuje stanowisko.	Przestrzega zasad BHP, bezpiecznie pracuje i samodzielnie utrzymuje porządek.	Zasadniczo przestrzega zasad BHP i porządku; właściwie reaguje na wskazówki nauczyciela.	Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa, lecz wymaga przypominania o ich stosowaniu i porządku.	Zna najważniejsze zasady BHP, ale wymaga częstego nadzoru i przypominania.	Mimo instruktażu świadomie nie przestrzega podstawowych zasad bezpieczeństwa i stwarza zagrożenie dla siebie lub innych.
Samodzielność i rozwiązywanie problemów	Samodzielnie podejmuje decyzje, poszukuje różnych sposobów wykonania, trafnie ocenia efekt i wprowadza ulepszenia.	Pracuje samodzielnie, rozwiązuje typowe problemy i właściwie wykorzystuje informacje zwrotne.	Jest zazwyczaj samodzielnym; przy trudniejszym problemie korzysta z niewielkiej pomocy.	Wykonuje zadanie przy okresowej pomocy i wskazówkach nauczyciela.	Wymaga częstej pomocy, ale podejmuje próby wykonania kolejnych czynności.	Nie podejmuje prób samodzielnego działania ani nie korzysta z udzielanego wsparcia.
Wysiłek, zaangażowanie i postęp	Wykazuje bardzo duże zaangażowanie i inicjatywę; systematycznie rozwija	Pracuje systematycznie, z dużym zaangażowaniem i	Jest zaangażowany, pracuje dość systematycznie i podejmuje wysiłek	Podejmuje pracę i stara się ją ukończyć, choć często wymaga motywowania i	Mimo trudności podejmuje próby i wykazuje podstawowy wysiłek; wymaga	Nie podejmuje wysiłku zmierzającego do realizacji zadań mimo zapewnionego

Obszar	6 – celujący	5 – bardzo dobry	4 – dobry	3 – dostateczny	2 – dopuszczający	1 – niedostateczny
	umiejętności i w pełni wykorzystuje swoje możliwości.	wytrwałością; bardzo dobrze wykorzystuje swoje możliwości.	potrzebny do ukończenia zadania.	wsparcia.	częstego motywowania.	wsparcia i możliwości poprawy.
Współpraca podczas pracy zespołowej	Aktywnie współpracuje, odpowiedzialnie realizuje swoją część zadania, wspiera zespół i pomaga organizować wspólną pracę.	Bardzo dobrze współpracuje, wywiązuje się z powierzonych zadań i respektuje ustalony podział pracy.	Poprawnie współpracuje i zazwyczaj odpowiedzialnie wykonuje swoją część zadania.	Podejmuje współpracę, ale potrzebuje przypominania o zadaniach lub zasadach pracy zespołu.	Włącza się w pracę zespołu głównie po zachęcie i wymaga częstego ukierunkowania.	Nie podejmuje współpracy lub świadomie utrudnia pracę zespołu mimo podejmowanych działań wspierających.

3. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- zadania i ćwiczenia praktyczne wykonywane podczas zajęć;
- projekty indywidualne i zespołowe;
- wykonywanie elementów według instrukcji, schematu, wzoru lub własnego projektu;
- ćwiczenia związane z planowaniem pracy, doбором materiałów i narzędzi;
- prezentacja i omówienie wykonanego zadania lub projektu;
- aktywność, samodzielność i praca podczas zajęć;
- krótkie formy sprawdzające wiadomości niezbędne do bezpiecznego i prawidłowego wykonania działań praktycznych.

4. Zasady oceniania prac praktycznych

W ocenie pracy praktycznej uwzględnia się zarówno efekt, jak i przebieg działania. Ocenie mogą podlegać:

- przygotowanie stanowiska i organizacja pracy;
- rozumienie polecenia, instrukcji lub projektu;
- planowanie i kolejność wykonywanych czynności;
- dobór oraz gospodarowanie materiałami;
- prawidłowe i bezpieczne posługiwanie się narzędziami;
- samodzielność i umiejętność korzystania ze wskazówek;
- zgodność wykonania z założeniami i funkcjonalność pracy;
- dokładność i staranność adekwatna do możliwości ucznia;
- porządek po zakończeniu pracy;
- wysiłek, zaangażowanie, wytrwałość i postęp.

Ocena pracy praktycznej nie jest oceną talentu plastycznego ani zdolności manualnych. Praca bardzo efektowna wizualnie nie musi automatycznie oznaczać najwyższej oceny, podobnie jak mniej estetyczny efekt nie wyklucza wysokiej oceny, jeżeli uczeń pracował samodzielnie, zgodnie z zasadami, bezpiecznie i na miarę swoich możliwości.

5. Niedokończona praca

Sam fakt niedokończenia pracy w czasie jednej lekcji nie przesądza o obniżeniu oceny. Nauczyciel bierze pod uwagę zakres wykonanych czynności, tempo pracy wynikające z możliwości ucznia, stopień trudności zadania, samodzielność, zaangażowanie oraz właściwe wykorzystanie czasu przeznaczanego na pracę. Jeżeli charakter zadania na to pozwala, uczeń może kontynuować pracę w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.

6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Wymagania edukacyjne i sposób sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zaleceniami zawartymi w opinii lub orzeczeniu. Dostosowanie może obejmować m.in. sposób instruktażu, podział zadania na etapy, dodatkowy czas, dobór narzędzi lub materiałów, zakres pomocy, sposób prezentowania efektu oraz inne rozwiązania umożliwiające uczniowi wykazanie rzeczywistych umiejętności.

7. Zasada szczególna dla ZPT

W ZPT szczególne znaczenie ma wysiłek wkładany przez ucznia w wykonanie zadania, jego zaangażowanie, bezpieczeństwo pracy, samodzielność i postęp. Wiedza teoretyczna jest oceniana przede wszystkim w zakresie potrzebnym do prawidłowego, świadomego i bezpiecznego wykonywania działań praktycznych.